

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

21 Ιουλίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3802

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. *752/2021

Λήψη απόφασης επί της υπόθεσης που αφορά την εκπρόθεσμη υποβολή της υπ' αρ. 10862/18.12.2020 γνωστοποίησης συγκέντρωσης, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011, που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρία με την επωνυμία «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Ανώνυμη Εταιρεία» με το διακριτικό τίτλο «ΟΠΑΠ ΑΕ» επί των ελληνικών και κυπριακών δραστηριοτήτων της εταιρείας Kaizen Gaming International Ltd (πρώην GML Interactive Malta Ltd.)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 9η Ιουνίου 2021, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Λιανός

Μέλη: Καλλιόπη Μπενετάτου (Αντιπρόεδρος)

Παναγιώτης Φώτης (Εισηγητής),

Ιωάννης Στεφάτος,

Μαρία Ιωαννίδου,

Μαρία Ιωάννα Ράντου,

Σωτήριος Καρκαλάκος και

Αφροδίτη Αδαμάκου, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Ιωάννη Πετρόγλου

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε δύο επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: 1) Έκδοση για το ΦΕΚ και 2) Έκδοση για την εταιρία «ΟΠΑΠ ΑΕ». Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (Α' 93), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Β' 54). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπόθεσης που αφορά την εκπρόθεσμη υποβολή της υπ' αρ. 10862/18.12.2020 γνωστοποίησης συγκέντρωσης, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011, που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρία με την επωνυμία «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Ανώνυμη Εταιρεία» με το διακριτικό τίτλο «ΟΠΑΠ ΑΕ» επί των ελληνικών και κυπριακών δραστηριοτήτων της εταιρείας Kaizen Gaming International Ltd (πρώην GML Interactive Malta Ltd.)

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ηλιάνα Κούτρα με αναπληρώτρια αυτής την Ευγενία Ντόρντα.

Στη συνεδρίαση η νομίμως κλητευθείσα εταιρία παραστάθηκε δια των πληρεξουσίων δικηγόρων, Νικόλαου Κοσμίδη, Αναστασίας Βέρρα και Radovan Kubac. Επίσης, η ΟΠΑΠ πρότεινε και η Επιτροπή όρισε διερμηνείς, [...], οι οποίοι διερμήνευσαν από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα και αντίστροφα.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε ο Εισηγητής της υπόθεσης, Παναγιώτης Φώτης, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά το περιεχόμενο της υπ' αρ. 2958/2.4.2021 γραπτής Εισήγησης επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην Εισήγηση:

1. Να διαπιστωθεί η εκπρόθεσμη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρία ΟΠΑΠ ΑΕ επί της STOIXIMAN BUSINESS, κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011.

2. Να επιβληθεί στην ΟΠΑΠ ΑΕ, ως υπόχρεη σε γνωστοποίηση, πρόστιμο κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011.

Κατόπιν, τον λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της εταιρίας, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της προαναφερόμενης εισήγησης, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι ζήτησαν και ο Πρόεδρος της Επιτροπής χορήγησε προθεσμία πέντε (5) εργάσιμων ημερών μετά την παραλαβή των πρακτικών, προκειμένου να υποβάλουν το συμπληρωματικό υπόμνημά τους.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη την 22α Οκτωβρίου 2021 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 13:00 π.μ.), με τη συμμετοχή του Εισηγητή της υπόθεσης Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση, τις απόψεις που διατύπωσε προφορικά το ενδιαφερόμενο μέρος κατά τη συζήτηση της υπόθεσης και με τα υπομνήματα τα οποία υπέβαλε,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

1. Στις 18.12.2020 με το υπ' αρ. πρωτ. 10862 έγγραφο της εταιρίας με την επωνυμία «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε.» (εφεξής και «ΟΠΑΠ ΑΕ» ή «γνωστοποιούσα»), υποβλήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ») Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης συγκέντρωσης (εφεξής και η «γνωστοποίηση» ή «έντυπο») σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3959/2011 σχετικά με τη μεταβολή του κοινού ελέγχου¹ που ασκείται από τις ΟΠΑΠ ΑΕ, Deep Investment Ltd (εφεξής και «DEEP») και Padian Ltd (εφεξής και «PADIAN») επί των δραστηριοτήτων διαδικτυακού στοιχήματος και λοιπών διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών της εταιρίας Kaizen Gaming International Ltd (πρώην GML Interactive Malta Ltd² – εφεξής και «GML») που διεξάγονται στην Ελλάδα και την Κύπρο υπό το εμπορικό σήμα Stoiximan (εφεξής και «STOIXIMAN BUSINESS»), σε αποκλειστικό έλεγχο της ΟΠΑΠ ΑΕ, μέσω της 100% θυγατρικής της εταιρείας με την επωνυμία OPAP Investment Limited, επί της STOIXIMAN BUSINESS.

¹ Η ΟΠΑΠ ΑΕ, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση ΕΑ, κατέχει ήδη κοινό έλεγχο με τις εταιρίες Deep Investment Ltd και Padian Ltd επί της Stoiximan Business.

² Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την γνωστοποιούσα (βλ. υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 απαντητική επιστολή της), η επωνυμία της «GML Interactive Limited» τροποποιήθηκε σε «Kaizen Gaming International Limited» δυνάμει της [...] (η οποία προσκομίζεται ως Παράρτημα 4 της εν λόγω επιστολής). Η σχετική τροποποίηση τέθηκε σε ισχύ στις [...] με την καταχώρηση της νέας επωνυμίας της εταιρείας στο Μητρώο Εταιρειών της Μάλτας, σύμφωνα με το άρθρο 80 του περί Εταιρειών Νόμου του 1995 (η οποία προσκομίζεται ως Παράρτημα 5 της εν λόγω επιστολής).

2. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο έντυπο, η απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου της ΟΠΑΠ επί της STOIXIMAN BUSINESS συμφωνήθηκε, δυνάμει της από **17.04.2020 Συμφωνίας-Πλαίσιο** (εφεξής και «Συμφωνία-Πλαίσιο»)³, [...] ⁴.
3. Ειδικότερα, κατά τα αναφερόμενα στη γνωστοποίηση, η απόκτηση από την ΟΠΑΠ ΑΕ αποκλειστικού ελέγχου επί της επιχείρησης-στόχου θα επέλθει ως αποτέλεσμα της ολοκλήρωσης επτά σταδίων, ως ακολούθως:
  - 1) [...] ⁵.
  - 2) [...] ⁶:
    - I. [...] και
    - II. [...].
  - 3) [...].
  - 4) [...]:
    - I. [...] ή
    - II. [...].
  - 5) [...],
[...] ⁷.
  - 6) [...]:
    - I. [...] και
    - II. [...] ⁸, [...] ⁹.
  - 7) [...] ¹⁰. [...].
4. Σημειώνεται ότι με τη Συμφωνία-Πλαίσιο τα μέρη συμφωνούν ρητά ότι η ΟΠΑΠ ΑΕ θα αποκτήσει τον αποκλειστικό έλεγχο της STOIXIMAN LTD ή της STOIXIMAN BUSINESS, «*υπό την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού*»¹¹. Προς αυτή την κατεύθυνση, αναλαμβάνουν να τροποποιήσουν τη Συστατική Πράξη και το Καταστατικό της STOIXIMAN LTD ή / και της GML, περιορίζοντας τον κατάλογο των «*εξαιρούμενων θεμάτων*» (*reserved matters*) για τα οποία τα μέλη ΔΣ που έχουν διοριστεί από τις ΟΠΑΠ και RADIAN θα απαιτείται να αποφασίζουν από κοινού¹². Σε αρμονία με τη συμφωνία περί μεταβολής της ποιότητας του ελέγχου επί της STOIXIMAN BUSINESS από κοινό σε αποκλειστικό, τα εν λόγω εξαιρούμενα θέματα δεν αφορούν σε στρατηγικές αποφάσεις σχετικά με την εμπορική

³ Αντίγραφο της Συμφωνίας-Πλαίσιο στην αγγλική γλώσσα, προσκομίστηκε ως Παράρτημα 3α του Εντύπου Πλήρους Γνωστοποίησης. Με την υπ' αριθ. πρωτ. 839/29.01.2021 επιστολή της, η ΟΠΑΠ ΑΕ συνυπέβαλε μετάφραση της Συμφωνίας-Πλαίσιο στην ελληνική γλώσσα.

⁴ Βλέπε ιδίως το άρθρο 2 της Συμφωνίας-Πλαίσιο ως έχει τροποποιηθεί δυνάμει των από [...] και [...]. Αντίγραφα των ανωτέρω προσκομίστηκαν ,στην αγγλική, ως Παραρτήματα 3α-3γ του εντύπου.

⁵ Βλ. το σημείο D του Προοιμίου της Συμφωνίας-Πλαίσιο.

⁶ Βλ. τον Όρο 2.1.2(a) της Συμφωνίας-Πλαίσιο.

⁷ Βλ. τον Όρο 2.1.2(c) της Συμφωνίας-Πλαίσιο.

⁸ [...] βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, παρ. 23.

⁹ Βλ. τον Όρο 2.1.3 της Συμφωνίας-Πλαίσιο.

¹⁰ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης παρ. 15-17 και 40.

¹¹ Όροι 2.1.4 και 5.1.1 της Συμφωνίας-Πλαίσιο.

¹² Όροι 2.1.4 και 5.1.2 της Συμφωνίας-Πλαίσιο.

πολιτική της STOIXIMAN BUSINESS – οι οποίες εξ αντιδιαστολής συνάγεται πως θα λαμβάνονται αποκλειστικά από την ΟΠΑΠ, καθώς αυτή θα έχει το δικαίωμα να διορίζει την πλειοψηφία των μελών του ΔΣ¹³ – αλλά εκ της φύσεώς τους αποσκοπούν στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της PADIAN ως μειοψηφούντος μετόχου¹⁴.

5. Σύμφωνα με την από 17.04.2020 Συμφωνία-Πλαίσιο, η ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συναλλαγής διά της απόκτησης του αποκλειστικού ελέγχου της επιχείρησης-στόχου από την ΟΠΑΠ τελεί υπό την προϋπόθεση της πλήρωσης τεσσάρων αιρέσεων, ήτοι: [...] ¹⁵.
6. Στις **19.02.2021**, η ΕΑ, κατόπιν αιτήματος του Εισηγητή¹⁶ κατ' εφαρμογή του άρθρου 21 παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΕΑ, αποφάσισε το χωρισμό/ απόσχιση της υπόθεσης που αφορά στη διερεύνηση τυχόν εκπρόθεσμης υποβολής της συγκέντρωσης (ήτοι στην εξέταση συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 4 ν. 3959/2011) από την ήδη κληρωθείσα υπόθεση της ουσιαστικής αξιολόγησης της συγκέντρωσης, στην οποία εξεταζόταν η δημιουργία τυχόν σοβαρών αμφιβολιών ως προς τη δυνατότητά της να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές στις οποίες αφορά.
7. Η κατά τα ανωτέρω **ουσιαστική αξιολόγηση** της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης εισήχθη στην Ολομέλεια της ΕΑ με την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 1787/25.02.2021 Έκθεση του Εισηγητή Παναγιώτη Φώτη, σε χρόνο κατά τον οποίο, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, είχαν υλοποιηθεί κατά τα ανωτέρω τα στάδια υπ' αριθ. (1), (2) και (3)¹⁷. Κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, εκκρεμούσης της ολοκλήρωσης των εναπομεινάντων σταδίων, η ΟΠΑΠ ΑΕ επρόκειτο σε κάθε περίπτωση να προχωρήσει στην απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου επί της STOIXIMAN BUSINESS αφού λάβει τις απαιτούμενες εγκρίσεις από τις αρμόδιες Εθνικές Αρχές Ανταγωνισμού. Στην περίπτωση αυτή, η STOIXIMAN BUSINESS θα μεταφερθεί σε μεταγενέστερο χρόνο στη STOIXIMAN LTD¹⁸. Κατά την από **01.03.2021** συνεδρίασή της, η Ολομέλεια της ΕΑ ομόφωνα ενέκρινε τη συγκέντρωση¹⁹, διαπιστώνοντας ότι δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά (ΦΕΚ 5248/ Β'/12.11.2021)²⁰.

¹³ Βλ. σχετικά τον Όρο 5.1.3 της Συμφωνίας-Πλαίσιο, ο οποίος προβλέπει τα εξής: «[...]» (μετάφραση της γνωστοποιούσας).

¹⁴ Βλ. τον Όρο 5.1.2 της Συμφωνίας-Πλαίσιο. Τα εξαιρούμενα θέματα που προβλέπονται στον Όρο αυτό είναι τα εξής:

«[...]» (μετάφραση της γνωστοποιούσας).

¹⁵ Βλ. τον Όρο 3.4 της Συμφωνίας-Πλαίσιο. [...]. Βλ. παρ. 3 υπό 3), ανωτέρω.

¹⁶ Για την υπόθεση είχε οριστεί Εισηγητής ο Π. Φώτης (βλ. υπ' αρ. 11/05.02.2021 Πρακτικό συνεδρίασης της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού).

¹⁷ Βλ το υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, παρ. 19, καθώς και την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ.

¹⁸ Βλ το υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, παρ. 16.

¹⁹ Βλ. σχετικό Δελτίο Τύπου στον υπερσυνδεσμο <https://www.epant.gr/enimerosi/deltia-typou/item/1321-deltio-typou-egkrisi-gnostopoiitheisas-sygentrosis-apo-tin-opap-ae.html>.

²⁰ Βλ. σχετικά την υπ' αριθμ. 725/2021 Απόφαση ΕΑ (<https://www.epant.gr/apofaseis-gnomodotiseis/item/1583-apofasi-725-2021.html>).

2 ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

2.1 ΟΠΑΠ ΑΕ και Όμιλος ΟΠΑΠ

8. Η εταιρία ΟΠΑΠ, συστάθηκε στις 21.9.1999²¹ έχει έδρα στην Αττική και αποτελεί τη μητρική εταιρία του ομώνυμου ομίλου ΟΠΑΠ. Το βασικό αντικείμενο δραστηριότητας της ΟΠΑΠ άπτεται του τομέα των τυχερών παιγνίων εν γένει.

2.1.1 Μετοχική Σύνθεση

9. Σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, η ΟΠΑΠ ΑΕ βρίσκεται υπό τον αποκλειστικό έλεγχο του Ομίλου SAZKA (εφεξής και «Όμιλος SAZKA»)²², ο οποίος με τη σειρά του τελεί υπό τον αποκλειστικό έλεγχο της ΚΚCG AG, μητρικής εταιρείας του επενδυτικού ομίλου ΚΚCG (εφεξής και «Όμιλος ΚΚCG»). Ο Όμιλος ΚΚCG δραστηριοποιείται ιδίως (i) στις λοταρίες και τα τυχερά παίγνια (μόνο μέσω του Ομίλου SAZKA)²³, (ii) στο πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, (iii) στην τεχνολογία και τις υπηρεσίες IT και (iv) και σε άλλους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς ακινήτων²⁴. Λίστα των επιχειρήσεων του Ομίλου SAZKA (συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων του ομίλου ΟΠΑΠ) παρατίθεται στο Παράρτημα 1 της παρούσας.

2.1.2. Αντικείμενο δραστηριότητας

10. Βάσει των στοιχείων που παρατίθενται στη Γνωστοποίηση, η ΟΠΑΠ κατέχει τα εξής αποκλειστικά δικαιώματα διοργάνωσης, διεξαγωγής και παροχής τυχερών παιγνίων:²⁵

α) Το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής των παιγνίων ΣΤΟΙΧΗΜΑ, ΠΡΟΠΟ, ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ, ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΓΩΝΩΝ ΜΠΑΣΚΕΤ, ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΓΩΝΩΝ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ, ΤΖΟΚΕΡ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, ΜΠΙΝΓΚΟ ΛΟΤΤΟ, ΚΙΝΟ, ΑΡΙΘΜΟΛΑΧΕΙΟ 5 από 35, ΣΟΥΠΕΡ 3 και ΣΟΥΠΕΡ 4²⁶. Η διάρκεια του εν λόγω δικαιώματος αρχικά ορίστηκε μέχρι το 2020, αλλά ήδη με την από 12.12.2011 πρόσθετη πράξη παρατάθηκε μέχρι τις 12 Οκτωβρίου 2030 για όλα τα παίγνια, με οποιοδήποτε τρόπο και αν διεξάγονται (με επίγεια μέσα ή μέσω διαδικτύου), με εξαίρεση το παίγνιο ΣΤΟΙΧΗΜΑ μέσω διαδικτύου, ως προς το οποίο το αποκλειστικό δικαίωμα της ΟΠΑΠ ίσχυε μέχρι τις 12 Οκτωβρίου 2020²⁷. Σημειωτέον, εντός του 2019, η ΟΠΑΠ ξεκίνησε τη δραστηριοποίησή της

²¹ Βλ. και ΓΕΜΗ: <https://www.businessregistry.gr/publicity/show/3823201000>.

²² Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση M.9803, SAZKA Group/OPAP καθώς και υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση ΕΑ σκ. 75-80.

²³ Βλ. την υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση ΕΑ σκ. 79

²⁴ Βλ. παρ. 48 του εντύπου.

²⁵ Βλ. σχετ. και το ισχύον καταστατικό της Εταιρίας, όπως παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα του ΓΕΜΗ (κωδ. αριθμ. καταχώρησης 2199626 Ανακοίνωση ΓΕΜΗ), το οποίο προσκομίζεται και ως Παράρτημα 7 της υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.1.2021 απαντητικής επιστολής της ΟΠΑΠ

²⁶ Δυνάμει του άρθρου 27 παρ. 2α και 10 του Ν. 2843/2000 και της από 15.12.2000 σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ΟΠΑΠ ΑΕ. Βλ. σχετικά και παρ. 69 του εντύπου.

²⁷ Όπως διευκρινίζει η γνωστοποιούσα, η σύμβαση παραχώρησης που σύναψε η ΟΠΑΠ με το Ελληνικό Δημόσιο το 2000 καθώς και η συναφής νομοθεσία (περιλαμβανομένου του Ν. 4002/2011, ως ισχύει) ορίζουν ότι έτεροι πάροχοι δεν μπορούν να αδειοδοτηθούν από την Πολιτεία για τη διεξαγωγή/οργάνωση των παιγνίων της ΟΠΑΠ ΑΕ (και της ΟΔΙΕ ΑΕ τότε). Βλ. σχετικά και παρ. 69 της Γνωστοποίησης.

και στο διαδικτυακό ΤΖΟΚΕΡ, μέσω της πλατφόρμας tzoker.gr, στην οποία το παικτικό κοινό μπορεί να καταθέσει δελτίο ΤΖΟΚΕΡ χωρίς να απαιτείται επίσκεψη σε πρακτορείο²⁸.

β) Την άδεια για την εκμετάλλευση παιγνιομηχανημάτων (video lottery terminals, εφεξής ως «VLTs»)²⁹. Η ΟΠΑΠ ΑΕ έχει δικαίωμα να αιτηθεί την παράταση της άδειας για ίσο ή μικρότερο χρονικό διάστημα τουλάχιστον ένα έτος πριν τη λήξη της³⁰.

γ) Το αποκλειστικό δικαίωμα λειτουργίας των Κρατικών Λαχείων (τα λαχεία ΛΑΪΚΟ, ΕΘΝΙΚΟ, ΚΡΑΤΙΚΟ και ΣΚΡΑΤΣ)³¹.

δ) Τον αποκλειστικό έλεγχο από το 2015 επί του δικαιώματος οργάνωσης και διεξαγωγής ιπποδρομιών, διοργάνωσης και διεξαγωγής ιπποδρομιακού στοιχήματος και συναφών δραστηριοτήτων για 20 έτη, μέσω της παραχώρησής του από την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου Α.Ε.» (ΤΑΙΠΕΔ), κατόπιν διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού^{32,33}.

11. Συναφώς, από τον Ιούνιο 2014 η ΟΠΑΠ ΑΕ ξεκίνησε τη δραστηριοποίησή της και στον τομέα του **διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος** με το ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ³⁴, προσβάσιμο στο παικτικό κοινό τόσο μέσω περιηγητών διαδικτύου - web browsers (www.pamestoixima.gr) όσο και μέσω κινητών συσκευών/tablets (Android και iOS), με τη χρήση σχετικής, ειδικής εφαρμογής. Επιπλέον, μέσω της ίδιας ιστοσελίδας (www.pamestoixima.gr), η ΟΠΑΠ δραστηριοποιείται και στην παροχή στο παικτικό κοινό **διαδικτυακών παιχνιδιών καζίνο**.

2.1.3. Θυγατρικές/Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

12. Ο όμιλος ΟΠΑΠ, περιλαμβάνει εταιρείες στις οποίες η ΟΠΑΠ Α.Ε., είτε άμεσα είτε έμμεσα, ασκεί έλεγχο. Η δομή του Ομίλου ΟΠΑΠ³⁵ παρουσιάζεται στο Παράρτημα 2, στο οποίο

²⁸ Βλ. και παρ. 155 του εντύπου.

²⁹ Δυνάμει του άρθρου 39 παρ. 2 του Ν. 4002/2011, της ΥΑ 010010/4.11.2011 και της από 4.11.2011 σύμβασης για «Χορήγηση άδειας στην ΟΠΑΠ Α.Ε. για τα 35.000 παιγνιομηχανήματα του άρθρου 39 του Ν. 4002/2011» (ΦΕΚ Β' 2503/4.11.2011), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει από τις 19 Ιανουαρίου 2018. Ο. π. βλ. παρ. 69 της Γνωστοποίησης.

³⁰ Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.1.2021 απαντητική επιστολή της γνωστοποιούσας, η περίοδος ισχύος της άδειας της ΟΠΑΠ ΑΕ για την εκμετάλλευση των VLTs (παιγνιομηχανήματα) είναι από τις 11 Ιανουαρίου 2017 έως τις 11 Ιανουαρίου 2035.

³¹ Δυνάμει του άρθρου 41 του Ν. 4024/2011 και της από 30.7.2013 σύμβασης παραχωρήθηκε στην εταιρία του ομίλου ΟΠΑΠ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ Α.Ε. κατόπιν διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού για 12 έτη (βλ. σχετικά και υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση ΕΑ)

³² Η ΕΑ ενέκρινε αυτή τη συγκέντρωση δια της απόφασης της 5ης Μαΐου 2015, ΕΑ 611/2015 – *Αμοιβαίο Ιπποδρομιακό Στοιχείμα*.

³³ Για λόγους πληρότητας αναφέρεται ότι κατά τα ορισθέντα στο άρ. 27 παρ. 9 του Ν.2843/2000, σε περίπτωση που επιτραπεί εκ του νόμου η διεξαγωγή οποιουδήποτε νέου παιγνίου, ο ΟΠΑΠ έχει δικαίωμα πρώτης προτίμησης στην ανάληψη και διεξαγωγή του, υπό την έννοια ότι μετά από άρνηση της ΟΠΑΠ για τη διεξαγωγή ενός παιγνίου δύναται το Ελληνικό Δημόσιο να απευθυνθεί σε έτερη εταιρία. Περαιτέρω, η ίδια διάταξη προβλέπει ότι η ΟΠΑΠ ΑΕ έχει αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής κάθε μελλοντικού παιγνίου που αφορά αθλητικά γεγονότα.

³⁴ Βλ. παρ. 88 του εντύπου.

³⁵ Σύμφωνα με την Ετήσια Οικονομική Έκθεση ΟΠΑΠ περιόδου από 1η Ιανουαρίου 2019 έως 31 Δεκεμβρίου 2019, η οποία προσκομίστηκε ως Παράρτημα 6 της Γνωστοποίησης και [...] η οποία προσκομίζεται ως Παράρτημα 3 της υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.1.2021 απαντητικής επιστολής της ΟΠΑΠ.

παρατίθενται και πληροφορίες αναφορικά με τις θυγατρικές του Ομίλου ΟΠΑΠ οι οποίες δεν δραστηριοποιούνται στη διοργάνωση, διεξαγωγή και παροχή τυχερών παιγνίων.

2.1.4 Κύκλοι Εργασιών

13. Ο συνολικός κύκλος εργασιών του Ομίλου ΚΚCG (συμπεριλαμβανομένης της ΟΠΑΠ ΑΕ και των θυγατρικών της), ο οποίος καθορίστηκε βάσει των Ακαθάριστων Εσόδων από τον τομέα των Τυχερών Παιγνίων (εφεξής και «GGR»)³⁶ για το έτος 2019 ανήλθε σε €[...] στην ελληνική αγορά και €[...] στην παγκόσμια αγορά³⁷. Για το ίδιο έτος, ο εντός Ελλάδας κύκλος εργασιών της ΟΠΑΠ ανέρχεται σε €[...] και του Ομίλου ΟΠΑΠ σε €[...]³⁸. Ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του Ομίλου ΟΠΑΠ για το έτος 2019 ανέρχεται σε €[...]³⁹.

2.2 Stoiximan Business και Stoiximan LTD

2.2.1 GML και κλάδος δραστηριότητας Stoiximan Business

14. Σύμφωνα με την ιδρυτική πράξη της GML, στην οποία εντάσσεται η Stoiximan Business, κύριο αντικείμενό της είναι η δραστηριοποίηση⁴⁰ [...]⁴¹. Η GML δραστηριοποιείται στο διαδικτυακό αθλητικό στοίχημα στην Ελλάδα από τον Ιούνιο του 2014 και στην Κύπρο υπό το εμπορικό σήμα Stoiximan⁴². Η εταιρία σήμερα ελέγχεται από κοινού από τον ΟΠΑΠ, τη DEEP και τη PADIAN.
15. Η Stoiximan Business⁴³ παρέχει υπηρεσίες **διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος** στην Ελλάδα μέσω της πλατφόρμας Stoiximan.gr, στην οποία παρέχεται πρόσβαση μέσω περιηγητών διαδικτύου - web browsers και κινητές συσκευές/tablets (Android και iOS), με τη χρήση σχετικής εφαρμογής (Stoiximan)⁴⁴. Το αθλητικό στοίχημα της Stoiximan Business αφορά πολλά αθλήματα⁴⁵, τόσο κατά το στάδιο προ του παιχνιδιού (pre-game) όσο και ζωντανά. Όπως αναφέρει η γνωστοποιούσα, επιπλέον του στοιχήματος, η πλατφόρμα της Stoiximan Business προσφέρει επίσης υπηρεσίες streaming (για ηλεκτρονικούς υπολογιστές και κινητές συσκευές/tablets).

³⁶ Αντιπροσωπεύουν το ποσό που παρακρατείται από τους φορείς (operators) μετά την πληρωμή των κερδών, αλλά πριν την αφαίρεση των λειτουργικών δαπανών και του φόρου επιχειρήσεων. Στο έντυπο (παρ. 45) αναφέρεται ότι αυτή η μέθοδος υπολογισμού του κύκλου εργασιών επιβεβαιώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μεταξύ των νομίμων εκπροσώπων του Ομίλου ΚΚCG και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε προηγούμενες διαβουλεύσεις. Η χρήση των GGR για τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών έχει γίνει αποδεκτή από την ΕΑ με την υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση της.

³⁷ Βλ. παρ. 44 και 46 του εντύπου.

³⁸ Βλ. Ετήσια Οικονομική Έκθεση της ΟΠΑΠ για το 2019, σελ. 8, που προσκομίστηκε ως Παράρτημα 6 του εντύπου.

³⁹ Βλ. στοιχεία που προσκόμισε η ΟΠΑΠ με την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της.

⁴⁰ Για λόγους πληρότητας αναφέρεται ότι η GML, [...].

⁴¹ Βλ. παρ. 31 του εντύπου.

⁴² Βλ. και υπ' αριθ. πρωτ. 693/2019 Απόφαση ΕΑ, σκ. 52.

⁴³ Βλ. και παρ. 89 του εντύπου.

⁴⁴ Βλ. και <https://en.stoiximan.gr/mobile/>.

⁴⁵ Η πλατφόρμα της Stoiximan Business παρέχει στοιχήματα για τα εξής αθλήματα: ποδόσφαιρο, μπάσκετ, τένις, αμερικανικά αθλήματα, αμερικανικό football, μπιζμπολ, χόκεϊ, ράγκμπι, χάντμπολ, βόλεϊ, πόλο, μπόξ, γκολφ, pool, Formula1, MotoGP, motor sports, κρίκετ, futsal, winter sports, MMA, πολεμικές τέχνες, σόφτμπολ, beach volley, σκάκι, track and field, darts (βελάκια), floorball.

16. Ο Παγκόσμιος κύκλος εργασιών της Stoiximan Business ανέρχεται για το έτος 2019 σε [...]ευρώ ενώ ο κύκλος εργασιών της στην ελληνική αγορά ανέρχεται σε [...]ευρώ⁴⁶.

2.2.2 Stoiximan Ltd

17. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω⁴⁷, [...].

3 ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

18. Η υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων θεμελιώνεται στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011. Κατά τα οριζόμενα στην εν λόγω διάταξη, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην ΕΑ μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων ανέρχεται στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά.
19. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 4 εδ. α' του ν. 3959/2011, «[σ]ε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της υποχρέωσης προς γνωστοποίηση η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει στον καθένα από τους υπόχρεους προς γνωστοποίηση κατά την παράγραφο 3 πρόστιμο ύψους τουλάχιστον τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, το οποίο δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 10».
20. Όπως προκύπτει από το γράμμα της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 4 εδ. α' του ν. 3959/2011, η εφαρμογή της εξαρτάται από τη σωρευτική συνδρομή τριών (3) προϋποθέσεων, ήτοι: (α) να υφίσταται υποχρέωση γνωστοποίησης συγκέντρωσης κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011· (β) παράβαση της εν λόγω υποχρέωσης· και (γ) η παράβαση να οφείλεται σε υπαιτιότητα του/ των υπόχρεου/ -ων σε γνωστοποίηση. Η συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών στην παρούσα υπόθεση εξετάζεται ξεχωριστά στις αμέσως επόμενες Ενότητες.

3.1 Υποχρέωση γνωστοποίησης συγκέντρωσης

21. Η παρούσα συγκέντρωση υπέκειτο σε προηγούμενη γνωστοποίηση, καθώς ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και είχε εθνική διάσταση με βάση τους γνωστοποιηθέντες κύκλους εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων κατά το έτος 2019 στην ελληνική και παγκόσμια αγορά, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 του ν. 3959/2011. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η γνωστοποιούσα⁴⁸, οι κύκλοι εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, υπολογισθέντες κατά το άρθρο 10 του ν.

⁴⁶ Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.1.2021 απαντητική επιστολή της γνωστοποιούσας.

⁴⁷ Βλ. παρ. 3, Ενότητα Ι (υπό 1) της παρούσας.

⁴⁸ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης και την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ.

3959/2011, και σε όρους Ακαθάριστων Εσόδων από τομέα Τυχερών Παιγνίων (GGR), διαμορφώθηκαν κατά το έτος 2019 ως εξής:

Συμμετέχουσα	Κύκ. Εργ. στην Ελλάδα	Κύκ. Εργ. στην ΕΕ	Παγκόσμιος Κύκ. Εργ.
Όμιλος ΟΠΑΠ/ ΚΚCG	[...]	[...]	[...]
Stoiximan Business	[...]	[...]	[...]

22. Περαιτέρω, η συγκέντρωση δεν είχε κοινοτική διάσταση, καθώς οι παγκόσμιοι κύκλοι εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν υπερέβαιναν τα κατώτατα όρια των άρθρων 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004⁴⁹. Ενόψει των ανωτέρω, η γνωστοποίηση υποβλήθηκε αρμοδίως ενώπιον της ΕΑ.
23. Υπόχρεη σε γνωστοποίηση, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 3 στοιχ. β' του ν. 3959/2011, ήταν εν προκειμένω η ΟΠΑΠ ΑΕ, ως αποκτάσα τον αποκλειστικό έλεγχο επί της STOIXIMAN BUSINESS.

3.2 Παράβαση της υποχρέωσης σε γνωστοποίηση

3.2.1. Η θέση της γνωστοποιούσας

24. Στο υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης (παρ. 19), η ΟΠΑΠ ΑΕ υποστηρίζει ότι δεν υποχρεούνταν σε γνωστοποίηση εντός της τριακονθήμερης προθεσμίας του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 καθώς, **ελλείπει κάποιας νομικά δεσμευτικής συμφωνίας** που εξασφαλίζει τον έλεγχο της STOIXIMAN BUSINESS, **δεν είχε ακόμα επέλθει** κατά το χρόνο της γνωστοποίησης **το κρίσιμο γεγονός για την εκκίνηση της εν λόγω προθεσμίας**. Η γνωστοποιούσα επανέλαβε την άποψη αυτή διά των επιστολών της προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΓΔΑ») κατά το στάδιο της συμπλήρωσης Εντύπου Πλήρους Γνωστοποίησης⁵⁰, διά του υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021

⁴⁹ Βλ. άρθρο 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Συμβουλίου 139/2004 της 20.01.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 024 της 29.01.2004, σελ. 1 – 22, σύμφωνα με το οποίο: «[...] 2. Μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος. 3. Μία συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 2 έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ· β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ· γ) σε κάθε ένα από τα τρία τουλάχιστον κράτη μέλη που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του στοιχείου β), δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν κάθε μία χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ και δ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος».

⁵⁰ Βλ. ειδικότερα την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ.

υπομνήματός της, διά της ισχυρισμούς της κατά την συνεδρίαση της ΕΑ την 9^η Ιουνίου 2021⁵¹ και με τα υπομνήματα της τόσο πριν όσο και μετά την εν λόγω συνεδρίαση⁵².

25. Αναλυτικότερα, η ΟΠΑΠ ΑΕ υποστηρίζει⁵³ ότι η εν θέματι γνωστοποίηση συνίστατο απλά στην **ενημέρωση της ΕΑ** για την πρόθεση των μερών να συνάψουν συμφωνία για προτεινόμενη συγκέντρωση, κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 34 του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004⁵⁴. Εξάλλου, κατά την άποψη της ΟΠΑΠ ΑΕ, για να προκύψει γνωστοποιητέα συγκέντρωση, θα πρέπει να έχει προηγηθεί μια **νομικά δεσμευτική εκτελεστική σύμβαση** που ρυθμίζει την υλοποίηση των απαραίτητων σταδίων, ήτοι: [...] ⁵⁵. Αντίθετα, η Συμφωνία-Πλαίσιο, ως μια (μη νομικά δεσμευτική) συμφωνία επί της αρχής⁵⁶, μια απλή «**υπόσχεση προς συμφωνία**», η οποία δεν συνιστά μια οριστική συμφωνία πώλησης⁵⁷ και δεν προβλέπει τις λεπτομέρειες και το μηχανισμό για την υλοποίηση της συναλλαγής, αλλά παρέχει απλά μια γενική διατύπωση της πρόθεσης των μερών να προχωρήσουν καλόπιστα στη συναλλαγή και μια «**ήπια υποχρέωση των μερών να συνεργαστούν**» προς αυτή την κατεύθυνση⁵⁸, χωρίς να προβλέπει ένα σαφώς ορισμένο και δεσμευτικό σχέδιο για την ολοκλήρωσή της. Εξάλλου, σύμφωνα με την ΟΠΑΠ ΑΕ, η πρόβλεψη μιας συγκεκριμένης διαδικασίας υλοποίησης της συναλλαγής δεν ήταν εφικτή κατά το χρόνο σύναψης της Συμφωνίας-Πλαίσιο, ενόψει της αβεβαιότητας αναφορικά με την ακριβή αλληλουχία των επιμέρους σταδίων και του χρονοδιαγράμματος για την πραγματοποίησή τους.
26. Για τους λόγους αυτούς, ο συγκεκριμένος μηχανισμός υλοποίησης της συναλλαγής επρόκειτο να συμφωνηθεί σε **ξεχωριστή εκτελεστική σύμβαση (implementation agreement)** χωρίς την

⁵¹ Βλ. σχετικά σελ. 15 επ., σελ. 19 επ. των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ).

⁵² Βλ. σχετικά α) το υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021 υπόμνημα της εταιρείας, σελ. 2 επ. και σελ. 13 επ., την προσθήκη της εταιρείας (υπ' αριθμ. πρωτ. 291/31.05.2021), σελ. 2 επ., το συμπληρωματικό υπόμνημα της εταιρείας (υπ' αριθμ. πρωτ. 524/29.09.2021), σελ. 2 επ.

⁵³ Βλ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 6-7, το από 20.05.2021 αρχικό Υπόμνημα της εταιρείας, σελ. 2 και σελ. 20 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ).

⁵⁴ Στην παρ. 34 του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής: «Για να εξασφαλισθεί αποτελεσματικός έλεγχος, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να υποχρεωθούν να κοινοποιούν εκ των προτέρων τις συγκεντρώσεις με κοινοτική διάσταση που προκύπτουν από τη σύναψη συμφωνίας, την ανακοίνωση δημόσιας προσφοράς εξαγοράς ή την απόκτηση ελέγχουσας συμμετοχής. Κοινοποίηση θα μπορεί επίσης να γίνεται εφόσον οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ενημερώνουν την Επιτροπή για την πρόθεσή τους να συνάψουν συμφωνία για προτεινόμενη συγκέντρωση και αποδεικνύουν στην Επιτροπή ότι το σχέδιό τους για την προτεινόμενη συγκέντρωση είναι επαρκώς σαφές, παραδείγματος χάριν βάσει μιας συμφωνίας επί της αρχής, ενός μνημονίου συνεννόησης ή μιας επιστολής δήλωσης προθέσεων που υπογράφεται από όλα τα μέρη, ή, σε περίπτωση δημόσιας προσφοράς εξαγοράς, εφόσον έχουν ανακοινώσει δημόσια την πρόθεσή τους για την πραγματοποίηση τέτοιας προσφοράς εξαγοράς, υπό τον όρο ότι η σχεδιαζόμενη συμφωνία ή προσφορά εξαγοράς θα καταλήξει σε συγκέντρωση με κοινοτική διάσταση [...]». Βλ. και σελ. 20 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ).

⁵⁵ Βλ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 11, .

⁵⁶ Βλ. σελ. 20 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ).

⁵⁷ Βλ. παρ. 16 του υπ' αριθμ. 524/29.09.2021 συμπληρωματικού υπομνήματος της ΟΠΑΠ. Τα έντονα γράμματα από τον συντάκτη του υπομνήματος.

⁵⁸ Βλ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 8 (μετάφραση της Υπηρεσίας, έμφαση στο πρωτότυπο) και σελ. 20 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ). Προς υποστήριξη του ισχυρισμού της αυτού, η ΟΠΑΠ ΑΕ παραπέμπει στον Όρο 2.4 της Συμφωνίας-Πλαίσιο, σύμφωνα με τον οποίο [...] (μετάφραση της γνωστοποιούσας).

οποία αυτή δεν θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί⁵⁹. Η εν λόγω εκτελεστική σύμβαση [...] ⁶⁰, σε αντίθεση με τη Συμφωνία-Πλαίσιο, η οποία παραπέμπει στα «**τυπικά χαρακτηριστικά ενός μνημονίου συνεννόησης ή μιας επιστολής δήλωσης προθέσεων κλπ.**»^{61,62}. Κατόπιν τούτων, η ΟΠΑΠ ΑΕ εκτιμά ότι ως **κρίσιμο γεγονός** για την εκκίνηση της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών προς γνωστοποίηση της συγκέντρωσης θα πρέπει να θεωρηθεί **η κατά τα ανωτέρω σύναψη της εκτελεστικής σύμβασης** και όχι η υπογραφή της Συμφωνίας-Πλαίσιο⁶³.

27. Όπως παρατηρεί η γνωστοποιούσα σε μεταγενέστερη επιστολή της, μετά την πάροδο ενός μήνα από την έγκριση της εν θέματι συγκέντρωσης από την ΕΑ, [...], γεγονός που, κατά την άποψή της, αποδεικνύει ότι η Συμφωνία-Πλαίσιο διατύπωνε απλώς την πρόθεσή τους να προχωρήσουν καλόπιστα στην ολοκλήρωση της συναλλαγής⁶⁴. Εξάλλου, σημειώνει ότι για την απόκτηση κοινού ελέγχου απαιτείται συμφωνία επί της τροποποίησης του καταστατικού της επιχείρησης στόχου, η οποία δεν έχει έως σήμερα επιτευχθεί⁶⁵. Το ίδιο δε ισχύει και για [...] ⁶⁶. Ενόψει των ανωτέρω, η ΟΠΑΠ υποστηρίζει ότι η Συμφωνία-Πλαίσιο στερείται δεσμευτικότητας καθώς δεν καλύπτει το περιεχόμενο της εκτελεστικής σύμβασης, στο μέτρο κατά το οποίο αυτό αφορά το συγκεκριμένο μηχανισμό για την υλοποίηση της απόκτησης αποκλειστικού ελέγχου. Αντ' αυτού, το περιεχόμενο της εκτελεστικής σύμβασης είναι [...] ⁶⁷.
28. Σημειωτέον, η ΟΠΑΠ ΑΕ αιτιολογεί την επιλογή της ημερομηνίας γνωστοποίησης της συγκέντρωσης στην υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της, στην οποία διατυπώνει την άποψη ότι σημαντικότερο εκ των αναφερθέντων στην παρ. 14 της παρούσας απαραίτητων σταδίων της ολοκλήρωσης της συναλλαγής, είναι [...]. Κατά την άποψη της γνωστοποιούσας, πριν από τη συγκεκριμένη συναλλαγή η Συμφωνία-Πλαίσιο «δεν θα μπορούσε (υπό οποιαδήποτε ερμηνεία) να συνιστά ένα νομικά δεσμευτικό έγγραφο σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων (δηλαδή η ΟΠΑΠ ΑΕ δεν θα μπορούσε να προχωρήσει μονομερώς στην απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου επί της Stoiximan

⁵⁹ Βλ. και σελ. 23 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ). Βλ. και σχετ. 5 του υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021 υπομνήματος της εταιρείας.

⁶⁰ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 8 και 10.

⁶¹ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 8 (μετάφραση της Υπηρεσίας, έμφαση στο πρωτότυπο).

⁶² Κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, κατά το χρόνο της υποβολής του υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπομνήματός της, τα μέρη [...]. Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 11-12. Βλ. επίσης την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 18, όπου σημειώνεται ότι η εκτελεστική σύμβαση θα περιλαμβάνει [... Βλ. και σελ. 20-23 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ).

⁶³ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 13. Η ακριβής διατύπωση κατά το πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα έχει ως εξής: «*Accordingly, the Notifying Party is convinced that the 30-day deadline under Article 6 of the L. 3959/2011 did not and could not have started to run in April 2020 when the Framework Agreement was signed, as this agreement is a mere declaration of the parties' common intention to conclude an implementation agreement, based on which the concentration consisting in the acquisition of sole control by OPAP over the Stoiximan Business will be carried out. Therefore, this deadline can start to run only from the moment the implementation agreement is executed.*» (έμφαση στο πρωτότυπο).

⁶⁴ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 2895/01.04.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 3.

⁶⁵ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 2895/01.04.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 4.

⁶⁶ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 2895/01.04.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 5-6.

⁶⁷ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 2895/01.04.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 7.

Business)»⁶⁸. Δεδομένου ότι [...], η ΟΠΑΠ ΑΕ υποστηρίζει ότι προχώρησε στη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης στις **18.12.2020**, ήτοι ακριβώς τριάντα (30) ημέρες μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, προκειμένου να καλύψει το ενδεχόμενο η ΕΑ να θεωρήσει το γεγονός αυτό ως κρίσιμο για την εκκίνηση της προθεσμίας του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011⁶⁹.

29. Τέλος, κατά την γνωστοποιούσα, η Συμφωνία-Πλαίσιο αποτελεί μια απλή «**υπόσχεση προς συμφωνία**», ή «**υπόσχεση προς πώληση**»⁷⁰, η οποία δεν συνιστά μια οριστική συμφωνία πώλησης και πρέπει να ακολουθείται από μια οριστική σύμβαση πώλησης⁷¹. Ειδικότερα, όπως η ΟΠΑΠ αναφέρει, «.....αυτό προκύπτει από μια ρητή πρόβλεψη του δικαίου της Μάλτας.....»⁷², βάσει του οποίου η υπόσχεση μιας συμφωνίας πώλησης είναι έγκυρη μόνο για μια συμφωνημένη προθεσμία, ήτοι 3 μηνών όταν απουσιάζει ρητή συμφωνία των μερών σχετικά με την προθεσμία ισχύος⁷³. Κατά των ΟΠΑΠ, η Συμφωνία Πλαίσιο περιλαμβάνει προβλέψεις, οι οποίες καθιερώνουν μια υπό αίρεση μονομερή υποχρέωση της εταιρίας [...], χωρίς να υφίσταται σαφής υπόσχεση της [...] στην ΟΠΑΠ. Υπό αυτό το σκεπτικό, σύμφωνα πάντα με το δίκαιο της Μάλτας⁷⁴, [...] ⁷⁵ η οποία θα είχε δικαίωμα που προηγείται των υπολοίπων. Επομένως, κατά την ΟΠΑΠ, στις προβλέψεις του άρθρου 2.1.2 (β) της Συμφωνίας Πλαίσιο, δεν υφίσταται σαφής διαπύστωση από την οποία να συνάγεται υπόσχεση [...] στην ΟΠΑΠ και ως εκ τούτου η τελευταία δεν θα μπορούσε μονομερώς να προχωρήσει στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου επί της Stoiximan Business⁷⁶.

3.2.2. Η θέση της Υπηρεσίας

α) Εισαγωγικά

30. Παρά τη διατύπωση του άρθρου 6 παρ. 4 του ν. 3959/2011, η αναφορά της διάταξης αυτής σε «*παράβαση της υποχρέωσης προς γνωστοποίηση*» δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της στην εξολοκλήρου παράλειψη γνωστοποίησης μιας συγκέντρωσης που εμπίπτει στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, αλλά δέον να ερμηνευτεί ως καλύπτουσα και περιπτώσεις εκπρόθεσμης γνωστοποίησης συγκεντρώσεων. Στην αντίθετη περίπτωση, η προβλεπόμενη τριακονθήμερη προθεσμία γνωστοποίησης θα στερούνταν παντελώς δεσμευτικότητας, καθιστάμενη με τον τρόπο αυτό γράμμα κενό. Κατά συνέπεια, ο κατ' άρθρο 6 παρ. 3 υπόχρεος οφείλει όχι μόνο να γνωστοποιήσει στην ΕΑ συγκέντρωση εμπίπτουσα σε προληπτικό έλεγχο, αλλά και να γνωστοποιήσει αυτήν εμπρόθεσμα.

⁶⁸ Βλ. ειδικότερα την υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 18.

⁶⁹ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 14 και παρ. 26 του υπ' αριθ. 524/29.09.2021 συμπληρωματικού υπομνήματος της ΟΠΑΠ.

⁷⁰ Η οποία θα μπορούσε να προσλάβει τρεις μορφές, α) μονομερής υπόσχεση πώλησης, β) μονομερής υπόσχεσης αγοράς και γ) μονομερής υπόσχεση πώλησης και αγοράς. Βλ. παρ. 19 του υπ' αριθ. 524/29.09.2021 συμπληρωματικού υπομνήματος της ΟΠΑΠ.

⁷¹ Ο.π. παρ. 16. Τα έντονα γράμματα από τον συντάκτη του υπομνήματος.

⁷² Ο.π. σχετικό Β και παρ. 1 του άρθρου 1357 του Μαλτέζικου Αστικού Κώδικα. Σχετικά με την διαδικασία του άρθρου 1357 βλ. ο.π., παρ. 21-22.

⁷³ Ο.π. παρ. 18.

⁷⁴ Βλ. σχετ. άρθρο 997 του Μαλτέζικου Αστικού Κώδικα.

⁷⁵ Ο.π. παρ. 23-24.

⁷⁶ Ο.π. παρ. 25.

31. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, η προθεσμία των τριάντα (30) ημερών προς εκπλήρωση της υποχρέωσης σε γνωστοποίηση εκκινεί από τη σύναψη συμφωνίας που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης. Για τους σκοπούς της εφαρμογής της εν λόγω διάταξης η υπό εξέταση συμφωνία θα πρέπει να είναι νομικά δεσμευτική, υπό την έννοια ότι «δεν είναι δυνατό να ανακληθεί μονομερώς και αποσκοπεί στο να δημιουργήσει μία έννομη σχέση επί της οποίας έκαστο συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να βασιστεί»⁷⁷.

β) Επί της δεσμευτικότητας της Συμφωνίας-Πλαίσιο

32. Όπως έχει ήδη εκτεθεί ανωτέρω, η γνωστοποιούσα αφιερώνει μεγάλο μέρος του υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπομνήματός της, αλλά και των υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021, 291/31.05.2021 και 524/29.09.2021 υπομνημάτων της, στην ανάπτυξη του επιχειρήματος ότι η Συμφωνία-Πλαίσιο δεν εμπεριέχει έναν σαφώς ορισμένο και δεσμευτικό μηχανισμό διά του οποίου θα επέλθει η μεταβολή της ποιότητας του ελέγχου επί της επιχείρησης-στόχου. Ωστόσο, το επιχείρημα της γνωστοποιούσας ότι η Συμφωνία-Πλαίσιο δεν έχει δεσμευτική ισχύ δεν μπορεί να γίνει δεκτό, καθώς καταρρίπτεται από τις ίδιες τις διατάξεις της τελευταίας. Πιο συγκεκριμένα, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της Συμφωνίας-Πλαίσιο επιβεβαιώνεται πέραν πάσης αμφιβολίας από τον **Όρο 16.8** αυτής, ο οποίος προβλέπει τα εξής: «[...]»⁷⁸.
33. Ο δεσμευτικός χαρακτήρας της Συμφωνίας-Πλαίσιο ενισχύεται περαιτέρω με τον **Όρο 14.1**, ο οποίος προβλέπει την **επιβολή κυρώσεων** σε βάρος οιοδήποτε μέρους παραβιάσει τις διατάξεις της ως εξής: «[...]»^[79] [...]»^[80] [...]»⁸¹.
34. Η γνωστοποιούσα υποστηρίζει ότι ο εν λόγω όρος, όπως και ο όρος 16.8, ευθυγραμμίζεται πλήρως με τον ήπιο χαρακτήρα της Συμφωνίας-Πλαίσιο⁸² και ότι ο στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι τα μέρη θα διαπραγματευτούν καλόπιστα τη σύναψη της προαναφερθείσας εκτελεστικής σύμβασης και όχι να επιβάλει τη συμμόρφωσή τους με έναν συγκεκριμένο μηχανισμό για την απόκτηση από την ΟΠΑΠ ΑΕ αποκλειστικού ελέγχου επί της STOIXIMAN BUSINESS⁸³. Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό προσκρούει στο γράμμα του Όρου 14.1, σύμφωνα με το οποίο οι επαπειλούμενες κυρώσεις αφορούν [...]»⁸⁴, οι οποίες αφορούν σε συγκεκριμένα στάδια της διαδικασίας μεταβολής του ελέγχου [...]. Ως εκ τούτου, η **ποινική ρήτρα του Όρου 14.1** της Συμφωνίας-Πλαίσιο, τελεολογικά ερμηνευόμενη, **δεσμεύει τους αντισυμβαλλόμενους** ως προς την επίτευξη της «Τελικής Δομής», η οποία,

⁷⁷ Βλ. υπόθ. Μ.23 – ICI/Tioxide, απόφαση της Ε.Επ. της 28.11.1990, σκ. 6.

⁷⁸ Μετάφραση της γνωστοποιούσας: το πρωτότυπο κείμενο στην αγγλική γλώσσα έχει ως εξής: «[...].»

⁷⁹ Δυνάμει της από 20.09.2018 Προκαταρκτικής Συμφωνίας μεταξύ των TCB, OPAP INVESTMENT LTD, GML, DEEP, RADIAN και TISARKO LTD, η ΟΠΑΠ απέκτησε μέσω της θυγατρικής της OPAP INVESTMENT LTD μετοχικό πακέτο που αντιστοιχούσε στο 51% των ελληνικών και κυπριακών δραστηριοτήτων της GML, οι οποίες ασκούνται υπό το εμπορικό σήμα STOIXIMAN. Ως αποτέλεσμα της συναλλαγής, η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση της ΕΑ, η επιχείρηση-στόχος κατέστη λειτουργικά αυτόνομη κοινή επιχείρηση.

⁸⁰ Κατά τη μετάφραση της γνωστοποιούσας, ο Όρος 2.1.1 της Συμφωνίας-Πλαίσιο προβλέπει τα εξής: «[...].»

⁸¹ Μετάφραση της γνωστοποιούσας.

⁸² Βλ. σχετικά το υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021 υπόμνημα της εταιρείας, σελ. 3.

⁸³ Βλ. και το υπ' αριθ. πρωτ. 1694/23.02.2021 υπόμνημα της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 8.

⁸⁴ Στο πρωτότυπο: “[...]”.

[...], συνίσταται στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου της ΟΠΑΠ επί της STOIXIMAN LTD.

35. Για τους ίδιους ως άνω λόγους θα πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της ΟΠΑΠ ΑΕ σύμφωνα με τον οποίο η υποβολή του υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Εντύπου Πλήρους Γνωστοποίησης δεν υπέκειτο στην προθεσμία του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 καθώς αφορούσε στην ενημέρωση της ΕΑ περί της **πρόθεσης των μερών** να συνάψουν συμφωνία για προτεινόμενη συγκέντρωση και όχι στη γνωστοποίηση μιας νομικά δεσμευτικής συμφωνίας⁸⁵. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει καταρχάς να σημειωθεί ότι η δυνατότητα γνωστοποίησης πρόθεσης σύναψης συμφωνίας που θα καταλήξει σε συγκέντρωση εμπίπτουσα σε προληπτικό έλεγχο δεν προκύπτει ρητά από το γράμμα του άρθρου 6 του ν. 3959/2011, σε αντίθεση με τη σχετική πρόβλεψη του άρθρου 4 παρ. 1 εδ. β' του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004⁸⁶. Ωστόσο, η ενότητα 1.5 του Εντύπου Πλήρους Γνωστοποίησης, όπως αυτό διαμορφώθηκε με την υπ' αριθ. 558/VII/2013 Απόφαση της ΕΑ, αναγνωρίζει τη δυνατότητα υποβολής γνωστοποίησης σε χρόνο προγενέστερο της σύναψης σύμβασης που εξασφαλίζει την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, εφόσον αποδεδειγμένα υφίσταται σχετική προς τούτο πρόθεση εκ μέρους των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και υπό την προϋπόθεση ότι η σχεδιαζόμενη συμφωνία θα καταλήξει σε γνωστοποιητέα συγκέντρωση. Σε αυτή την περίπτωση, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις θα πρέπει να αποδείξουν στην ΕΑ ότι το σχέδιό τους για την προτεινόμενη συγκέντρωση είναι επαρκώς σαφές, π.χ. βάσει μιας συμφωνίας επί της αρχής, ενός μνημονίου συνεννόησης ή μιας επιστολής δήλωσης προθέσεων που υπογράφεται από όλα τα μέρη.
36. Κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, η ρήτρα δεσμευτικότητας του **Όρου 16.8** και η πρόβλεψη κυρώσεων σε περίπτωση αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων των μερών σύμφωνα με τον **Όρο 14.1**, αν μη τι άλλο, αποσκοπούν στη διασφάλιση της τήρησης των συμφωνηθέντων και στη δημιουργία μιας έννομης σχέσης μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, γεννώντας αμοιότροπες δικαιώματα και υποχρεώσεις στα οποία τα μέρη μπορούν να βασιστούν. Ειδικότερα δε, ακόμη και αν ήθελε υποθεθεί ότι η Συμφωνία-Πλαίσιο δεν δεσμεύει τα μέρη ως προς την τήρηση μιας σαφώς ορισμένης διαδικασίας για την ολοκλήρωση της συναλλαγής, είναι εντούτοις πρόδηλο ότι **δεσμεύει αυτά ως προς την παραγωγή ενός πολύ συγκεκριμένου εννόμου αποτελέσματος, και δη την απόκτηση από την ΟΠΑΠ ΑΕ αποκλειστικού ελέγχου επί της STOIXIMAN BUSINESS ή/ και της STOIXIMAN LTD**, όπως προκύπτει με τρόπο απόλυτα ευκρινή από το συνδυασμό των **Όρων 2.1.4⁸⁷ και 5.1.1⁸⁸** της Συμφωνίας-Πλαίσιο⁸⁹.

⁸⁵ Βλ. σχετικά το υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021 υπόμνημα της εταιρείας, σελ. 20-21.

⁸⁶ «Η κοινοποίηση μπορεί επίσης να γίνεται στις περιπτώσεις που οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις αποδεικνύουν στην Επιτροπή την ύπαρξη καλόπιστης προθέσεως για σύναψη συμφωνίας ή, σε περίπτωση δημόσιας προσφοράς εξαγοράς, εφόσον έχουν δημοσιοποιήσει πρόθεση ανάλογης προσφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι η σχεδιαζόμενη συμφωνία ή δημόσια προσφορά εξαγοράς θα καταλήξει σε συγκέντρωση με κοινοτική διάσταση». Πρβλ. την προπαρατεθείσα παρ. 34 του Προοιμίου του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004.

⁸⁷ Ο Όρος 2.1.4 της Συμφωνίας-Πλαίσιο προβλέπει τα εξής: «[...]» (μετάφραση της γνωστοποιούσας).

⁸⁸ Ο Όρος 5.1.1 της Συμφωνίας-Πλαίσιο προβλέπει τα εξής: «[...]» (μετάφραση της γνωστοποιούσας).

⁸⁹ Σχετικά με την άποψη της γνωστοποιούσας επί των ανωτέρω άρθρων της Συμφωνίας-Πλαίσιο, βλ. το υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021 υπόμνημα της εταιρείας, παρ. 24-26.

37. Το γεγονός αυτό επαρκεί αφ' εαυτού για τη στοιχειοθέτηση «συμφωνίας» υπό την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, ανεξάρτητα από την περαιτέρω εξειδίκευση του μηχανισμού υλοποίησης της συναλλαγής μέσω ξεχωριστής εκτελεστικής σύμβασης. Εξάλλου, σε περιπτώσεις Συμφωνιών-Πλαίσιο οι οποίες, όπως εν προκειμένω, δεσμεύουν τα μέρη ως προς την απόκτηση ελέγχου επί της επιχείρησης-στόχου, ενδεχόμενη εξάρτηση της εκκίνησης της τριακονθήμερης προθεσμίας προς γνωστοποίηση από την υλοποίηση επιμέρους νομικών πράξεων ή τη σύναψη μίας ή και περισσότερων εκτελεστικών συμβάσεων θα λειτουργούσε επί ζημιά της ασφάλειας δικαίου, ενόψει μάλιστα και της απαγόρευσης πρόωρης πραγματοποίησης συγκέντρωσης που εμπίπτει σε προληπτικό έλεγχο, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 3959/2011⁹⁰. Προς επίρρωση της νομικής αβεβαιότητας που θα δημιουργούσε μια τέτοια προσέγγιση, σημειώνεται ότι η ίδια η γνωστοποιούσα παραθέτει δύο νομικές πράξεις οι οποίες, κατά την άποψή της, θα μπορούσαν εναλλακτικά να θεωρηθούν ως κρίσιμες συναλλαγές για την εκκίνηση της προθεσμίας γνωστοποίησης, ήτοι: **(α)** [...] ⁹¹ και **(β)** [...] ⁹².
38. Τέλος, ως προς τις αιτιάσεις της ΟΠΑΠ ότι η Συμφωνία-Πλαίσιο αποτελεί μια απλή «**υπόσχεση προς συμφωνία**», ή «**υπόσχεση προς πώληση**», δυνάμει σχετικών προβλέψεων του Μαλτέζικου Αστικού Κώδικα⁹³, επισημαίνεται ότι το δίκαιο της Μάλτας δεν αφορά την εφαρμογή του Ελληνικού δικαίου ανταγωνισμού, του οποίου το πεδίο εφαρμογής δεν δύναται να εξαρτάται από την ερμηνεία του συμβατικού δικαίου που επιλέχθηκε από την ΟΠΑΠ για τη Συμφωνία Πλαίσιο και οι συγκεκριμένες έννοιες θα πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας στην οποία θίγονται ή ενδέχεται να θιγούν οι σχέσεις ανταγωνισμού ή τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών. Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι συγκεκριμένες ρήτρες της Συμφωνίας-Πλαίσιο αποσκοπούσαν στη διασφάλιση της τήρησης των συμφωνηθέντων και στη δημιουργία μιας έννομης σχέσης μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, γεννώντας αμφοτέρωθεν δικαιώματα και υποχρεώσεις στα οποία τα μέρη μπορούσαν να βασιστούν.
- γ) Επί του εναλλακτικού υπολογισμού του χρόνου εκκίνησης προθεσμίας αρ. 6 § 1 ν. 3959/2011**
39. Μολονότι έχει ήδη αποδειχτεί επαρκώς κατά νόμο ότι ως γενεσιουργό γεγονός («triggering event») της κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 υποχρέωσης προς γνωστοποίηση θεωρείται η υπογραφή της Συμφωνίας-Πλαίσιο, για λόγους πληρότητας στην παρούσα ενότητα εξετάζεται το επιχείρημα της ΟΠΑΠ ΑΕ κατά το οποίο το κρίσιμο χρονικό σημείο για την εκκίνηση της προθεσμίας προς γνωστοποίηση θα μπορούσε να τοποθετηθεί στις 18.11.2020, ως την ημερομηνία «ολοκλήρωσης» της [...]. Στο πλαίσιο αυτό, παρατηρείται, καταρχάς, ότι

⁹⁰ Προς αυτή την κατεύθυνση, πρβλ. αναλογικά το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 3959/2011 το οποίο προβλέπει ότι, επί περισσότερων πράξεων που εξασφαλίζουν τον έλεγχο της επιχείρησης-στόχου (σύναψη συμφωνίας ή δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής), η προθεσμία των τριάντα (30) αρχίζει από την επέλευση της πρώτης από αυτές.

⁹¹ Βλ. σχετικά και το υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021 υπόμνημα της εταιρείας και σελ. 20-23 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ).

⁹² Βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολή της ΟΠΑΠ ΑΕ, παρ. 18 και τα υπ' αριθμ. πρωτ. 264/20.05.2021, 291/31.05.2021 και 524/29.09.2021 υπομνημάτων της.

⁹³ Βλ. σχετ. άρθρα 997 και 1357 του Μαλτέζικου Αστικού Κώδικα και Ενότητα 3.2.1 «*Η θέση της Γνωστοποιούσας*» της παρούσας.

το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 ορίζει ρητά ως σημείο εκκίνησης της τριακονθήμερης προθεσμίας τη «*σύναψη της συμφωνίας*» και όχι την ολοκλήρωση αυτής.

40. Περαιτέρω, η αναφορά στην [...] ως «*κρίσιμη συναλλαγή της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης*» προσκρούει σε προγενέστερη δήλωση της ίδιας της ΟΠΑΠ ΑΕ στο υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης. Πιο συγκεκριμένα, σε απάντηση του υπό 5.1 ερωτήματος του Εντύπου Πλήρους Γνωστοποίησης (Τμήμα 5), βάσει του οποίου τα γνωστοποιούντα μέρη καλούνται να υποβάλουν «*[α]ντίγραφα όλων των τελικών ή των πλέον πρόσφατων εγγράφων δυνάμει των οποίων πρόκειται να λάβει χώρα η συγκέντρωση, είτε με συμφωνία μεταξύ των μερών που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, είτε με απόκτηση ελέγχουσας συμμετοχής είτε με δημόσια προσφορά*», η γνωστοποιούσα **παρέπεμψε ρητά στη Συμφωνία-Πλαίσιο**, όπως αυτή είχε τροποποιηθεί και ίσχυε κατά το χρόνο υποβολής της γνωστοποίησης⁹⁴.
41. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι η παραπομπή της γνωστοποιούσας στην [...] ως γενεσιουργό γεγονός για την έναρξη της προθεσμίας προς γνωστοποίηση προέκυψε σε ύστερο χρόνο, και μόνον αφότου η ΓΔΑ (τόσο προφορικά όσο και δια μέσω των ερωτηματολογίων της) είχε εκφράσει στην ΟΠΑΠ ΑΕ τις αμφιβολίες της ως προς το εμπρόθεσμο της γνωστοποίησης. Μάλιστα, είναι χαρακτηριστικό ότι, αντίθετα προς ό,τι θα αναμενόταν βάσει της σημασίας που αποδόθηκε (όψιμα) στην εν λόγω πράξη, κατά την υποβολή του υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Εντύπου Πλήρους Γνωστοποίησης η ΟΠΑΠ ΑΕ **δεν έκανε ούτε απλή αναφορά** (πόσο μάλλον αναγωγή της σε έγγραφο που σηματοδοτεί την εκκίνηση της προθεσμίας του άρ. 6 παρ. 1 ν. 3959/2011) **στην από [...]**, ούτε προσκόμισε αντίγραφο της, μολονότι κατά το χρόνο υποβολής της γνωστοποίησης αυτή είχε ήδη υπογραφεί. Αντίγραφο της εν λόγω Σύμβασης προσκομίστηκε μεταγενέστερα, ως Παράρτημα 20 της υπ' αριθ. πρωτ. 466/18.01.2021 επιστολής της γνωστοποιούσας, σε απάντηση στοχευμένου αιτήματος της ΓΔΑ προς υποβολή του συγκεκριμένου εγγράφου⁹⁵.
42. Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει ρητά από τον Όρο 3.4.4 της Συμφωνίας-Πλαίσιο, [...] αποτελεί **μία εκ των αναβλητικών αιρέσεων** υπό τις οποίες τελεί η απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου της επιχείρησης-στόχου από την ΟΠΑΠ και, κατ' επέκταση, η ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συναλλαγής⁹⁶. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως έχει κριθεί από την ΕΑ, η ύπαρξη αιρέσεων στη Συμφωνία-Πλαίσιο δεν μεταβάλλει το χαρακτήρα της ως οριστικής και δεσμευτικής, δεδομένου ότι η επέλευση των αποτελεσμάτων της εκάστοτε γνωστοποιούμενης συμφωνίας δεν απαιτείται από το νόμο να είναι βέβαιη ούτε και αμετάκλητη⁹⁷. Υπό την έννοια αυτή, η ολοκλήρωση της [...] δεν συνιστά γενεσιουργό γεγονός για την έναρξη της τριακονθήμερης προθεσμίας προς γνωστοποίηση, στο μέτρο κατά το οποίο η πλήρωση της σχετικής αίρεσης δεν επηρεάζει τη δεσμευτικότητα της Συμφωνίας-Πλαίσιο, αλλά σηματοδοτεί απλώς την επέλευση του μέλλοντος και αβέβαιου γεγονότος από το οποίο εξαρτώνται τα αποτελέσματά της.

δ) Συμπέρασμα

⁹⁴ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 10862/18.12.2020 Έντυπο Πλήρους Γνωστοποίησης, παρ. 59.

⁹⁵ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 11214/30.12.2020 επιστολή παροχής στοιχείων της ΓΔΑ, ερώτ. 10 («[...]»).

⁹⁶ Βλ. Ενότητα 1 ανωτέρω.

⁹⁷ Βλ. την υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση της ΕΑ, παρ. 70.

43. Συμπερασματικά, κατά την ομόφωνη κρίση της ΕΑ, βάσει της προηγηθείσας ανάλυσης, ως κρίσιμος χρόνος για την εκκίνηση της κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 τριακονθήμερης προθεσμίας γνωστοποίησης της εν θέματι συγκέντρωσης είναι η **17η Απριλίου 2020**, ως ημερομηνία υπογραφής της επίμαχης Συμφωνίας-Πλαίσιο και το σχετικό Έντυπο Γνωστοποίησης θα έπρεπε να είχε υποβληθεί στην ΕΑ το αργότερο έως τις **18 Μαΐου 2020**. Παρόλο που η συγκέντρωση γνωστοποιήθηκε εκπρόθεσμα στην Υπηρεσία στις **18 Δεκεμβρίου 2020** η γνωστοποιούσα στο συμπληρωματικό της υπόμνημα υποστηρίζει ότι η 27^η Απριλίου του 2021, αποτελεί το μόνο χρονικό σημείο στο οποίο θα μπορούσε μονομερώς να αποκτήσει τον αποκλειστικό έλεγχο της Stoiximan Business⁹⁸, Σε κάθε περίπτωση, κατά την κρίση της ΕΑ, η εν λόγω ημερομηνία αποτελεί επαρκές στοιχείο ολοκλήρωσης της συγκέντρωσης και όχι εκκίνησης της ανωτέρω κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 τριακονθήμερης προθεσμίας.

3.3 Υπαιτιότητα του υπόχρεου σε γνωστοποίηση

44. Όσον αφορά στην υπαιτιότητα του υπόχρεου σε γνωστοποίηση ως προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 4 του ν. 3959/2011, γίνεται παγίως δεκτό ότι αυτή καλύπτει τόσο το δόλο (άμεσο ή ενδεχόμενο), όσο και την αμέλεια⁹⁹.
45. Ως εκ τούτου, παράβαση στοιχειοθετείται όχι μόνο όταν ηθελημένα και εν γνώσει του ο υπόχρεος σε γνωστοποίηση προβαίνει στην εκπρόθεσμη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης ή θεωρεί ως ενδεχόμενη την παράβαση και την αποδέχεται, αλλά και όταν θεωρεί μεν ότι δεν προβαίνει σε παραβατική πράξη, αλλά εάν είχε καταβάλει την απαιτούμενη στις συναλλαγές επιμέλεια θα το διαπίστωνε και θα την απέφευγε¹⁰⁰. Εξάλλου η απαιτούμενη επιμέλεια στις συναλλαγές επιβάλλει, σε περίπτωση τυχόν αμφιβολίας για τη συνδρομή ή μη των σχετικών διατάξεων του νόμου, την αναζήτηση των κατάλληλων ή/ και εξειδικευμένων νομικών συμβουλών¹⁰¹.
46. Στην προκειμένη περίπτωση, κατά την ομόφωνη κρίση της ΕΑ, η ΟΠΑΠ ΑΕ είναι μια πολύ μεγάλη επιχείρηση για τα ελληνικά δεδομένα, η οποία μάλιστα κατέχει εκ του νόμου μονοπωλιακή θέση σε αρκετές από τις επιμέρους αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται¹⁰². Ως εκ τούτου, μπορεί εύλογα να υποτεθεί ότι είναι σε θέση να έχει πρόσβαση σε επαρκή νομική υποστήριξη. Εξάλλου, δεν είναι η πρώτη φορά που η ΟΠΑΠ ΑΕ εμπλέκεται σε υπόθεση ενώπιον της ΕΑ, και μάλιστα ως υπόχρεη σε γνωστοποίηση συγκέντρωσης βάσει του άρθρων 5 έως 10 του ν. 3959/2011¹⁰³. Για τους λόγους αυτούς, εκτιμάται ότι η εκπρόθεσμη

⁹⁸ Βλ. σχετικά το υπ' αριθμ. πρωτ. 524/29.09.2021 συμπληρωματικό υπόμνημα της γνωστοποιούσας, παρ. 34

⁹⁹ Βλ. σχετικά ΔΕφαΘ 901/2010 (επικύρωσε την ΕΑ 424/2008), όπου σε υπόθεση παράλειψης εμπρόθεσμης γνωστοποίησης κρίθηκε ότι η ύπαρξη υπαιτιότητας τεκμαίρεται από μόνη την πάροδο της προθεσμίας που τάσσει ο νόμος.

¹⁰⁰ Βλ. σχετικά ΣτΕ 1747/2000, ΣτΕ 412/1999, ΔΕφαΘ 1799/2015.

¹⁰¹ Βλ. απόφαση ΕΑ 536/VI/2012.

¹⁰² Βλ. σχετικά και σελ. 12 των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ) (.....[η] ΟΠΑΠ Α.Ε. όντας μία από τις μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.....).

¹⁰³ Πρβλ. υπόθ. Μ.4994 – *Electrabel/ Compagnie Nationale du Rhône*, απόφαση της Ε.Επ. της 10.06.2009, σκ. 196-197. Χαρακτηριστικά, η ΟΠΑΠ ΑΕ ήταν μία εκ των τριών γνωστοποιουσών στα πλαίσια της υπ' αριθ. πρωτ. 6183/22.10.2018 γνωστοποίησης συγκέντρωσης που αφορούσε στην απόκτηση κοινού ελέγχου

γνωστοποίηση της εν θέματι συγκέντρωσης οφείλεται (τουλάχιστον) σε αμέλεια της ΟΠΑΠ ΑΕ. και όχι σε συγνωστή πλάνη, όπως αλυσιτελώς υποστηρίζει η γνωστοποιούσα¹⁰⁴.

4 ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ, ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

4.1 Καταλογισμός

47. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 4 του Ν. 3959/2011, το πρόστιμο για την υπαίτια παράβαση εκπρόθεσμης γνωστοποίησης, επιβάλλεται σε όσους υπέχουν την υποχρέωση γνωστοποίησης. Κατά συνέπεια, στην υπό κρίση υπόθεση το πρόστιμο πρέπει να επιβληθεί στην αποκτώσα τον έλεγχο εταιρία ΟΠΑΠ ΑΕ, η οποία, βάσει των προεκτεθέντων, υπείχε τη νομική υποχρέωση να γνωστοποιήσει προσηκόντως την υπό κρίση συγκέντρωση¹⁰⁵.

4.2 Παράγοντες επιμέτρησης του προστίμου: σοβαρότητα και διάρκεια

4.2.1. Εισαγωγικά

48. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του Ν. 3959/2001: *«Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά»*.
49. Η μη τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 1 του Ν. 3959/2011 προσβάλλει ευθέως την αποτελεσματικότητα των διατάξεων περί προληπτικού ελέγχου συγκεντρώσεων, καθώς και των βασικών αρχών που εμπεριέχονται σε αυτές, γεγονός που καθιστά τη σχετική παράβαση εκ φύσεως σοβαρή. Τόσο η επιταγή για προσήκουσα γνωστοποίηση όσο και η απαγόρευση της πρόωρης πραγματοποίησης μίας συγκέντρωσης αποσκοπούν στην αποτροπή πρόκλησης μόνιμων ζημιών στον ανταγωνισμό. Η εκπρόθεσμη γνωστοποίηση θίγει, επίσης, την αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, δεδομένου ότι αποστερεί την ελέγχουσα αρχή από τη δυνατότητα συστηματικής και έγκαιρης εποπτείας των μεγάλων συγκεντρώσεων¹⁰⁶.
50. Βάσει του άρθρου 6 παρ. 4 πρώτο εδάφιο του Ν. 3959/2011, το πρόστιμο που θα επιβληθεί κατά τα ανωτέρω στη γνωστοποιούσα, εφόσον της καταλογισθεί από την ΕΑ η ανωτέρω υπαίτια παράβαση εκπρόθεσμης γνωστοποίησης, κυμαίνεται από 30.000 ευρώ κατ' ελάχιστον και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του συνολικού κύκλου εργασιών της υπόχρεης προς γνωστοποίηση επιχείρησης, όπως αυτός προκύπτει από το άρθρο 10 του Ν. 3959/2011.

επί των ελληνικών και κυπριακών δραστηριοτήτων διαδικτυακών παιχνίων της GML και η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 693/2019 Απόφαση της ΕΑ.

¹⁰⁴ Βλ. σχετικά και σελ. 15 επ. των Πρακτικών της 9^{ης} Ιουνίου 2021 (Συνεδρίαση 65^η της ΕΑ).

¹⁰⁵ Βλ. ενδεικτικά ΕΑ 533/2012, και ΕΑ 536/2012.

¹⁰⁶ Βλ. ενδεικτικά ΕΑ 536/2012, παρ. 58.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 4 τελευταίο εδάφιο του Ν. 3959/2011 «Κατά την επιμέτρηση του προστίμου λαμβάνονται ιδίως υπόψη η οικονομική ισχύς των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, το πλήθος των επηρεαζόμενων αγορών και το επίπεδο του ανταγωνισμού σε αυτές, καθώς και η εκτιμώμενη επίδραση της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό».

51. Η **μικρή διάρκεια** της παράβασης έχει αναγνωρισθεί ως ελαφρυντική περίπτωση στο στάδιο επιμέτρησης του προστίμου¹⁰⁷. Περαιτέρω, ελαφρυντική περίπτωση μπορεί να συνιστά και η **καλή συνεργασία** της γνωστοποιούσας με την Υπηρεσία και η άμεση ανταπόκρισή της σε κάθε αίτημα παροχής στοιχείων¹⁰⁸.

4.2.2. Υπαγωγή στην παρούσα υπόθεση

52. Η ΕΑ με ομόφωνη απόφαση της κρίνει ότι ως προς τη **διάρκεια** της παράβασης, όπως αναφέρθηκε στην Ενότητα 3.2.2 ανωτέρω, το σχετικό Έντυπο Γνωστοποίησης θα έπρεπε να είχε υποβληθεί στην Υπηρεσία το αργότερο έως τις **18 Μαΐου 2020**. Αντ' αυτού, η συγκέντρωση γνωστοποιήθηκε εκπρόθεσμα στην Υπηρεσία στις **18 Δεκεμβρίου 2020**, ήτοι εντός διακοσίων σαράντα πέντε (245) ημερών από τη σύναψη της Συμφωνίας-Πλαίσιο και **υπερβαίνοντας κατά διακόσιες δεκατέσσερις (214) ημέρες** την καταληκτική ημερομηνία εμπρόθεσμης γνωστοποίησης.
53. Η ΕΑ με ομόφωνη απόφαση της κρίνει ότι ως προς τη **σοβαρότητα** της εν λόγω παράβασης και σε σχέση με την **επιμέτρηση προστίμου**, θα πρέπει καταρχάς να σημειωθεί ότι:
- η γνωστοποιούσα είναι μια πολύ σημαντική επιχείρηση για τα ελληνικά δεδομένα με μεγάλη οικονομική επιφάνεια, καθώς ο συνολικός, σε επίπεδο Ομίλου, κύκλος εργασιών της, ανήλθε για το έτος 2019 στην ελληνική αγορά σε [...] ¹⁰⁹, ενώ η ισχύς της στις περισσότερες αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται είναι πολύ μεγάλη, δεδομένου ότι κατέχει σε πλείστες αγορές υπερδεσπύζουσα θέση ¹¹⁰ και ότι
  - η STOIXIMAN BUSINESS έχει επίσης σημαντική οικονομική ισχύ (κύκλος εργασιών στην Ελλάδα κατά το 2019 ύψους [...] ευρώ) και εδραιωμένη (**πρώτη**) θέση στην οριζοντίως επηρεαζόμενη αγορά σχετική αγορά του διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος, καθώς κατά τα έτη 2011, 2018 και 2019 κατείχε μερίδιο αγοράς [...]%, [...]%, [...]%, αντίστοιχα.
54. Ωστόσο, εν προκειμένω, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι, βάσει των στοιχείων του φακέλου,
- δεν προκύπτει ότι η υπαίτια παράβαση εκπρόθεσμης γνωστοποίησης τελέστηκε με δόλο,
  - δεν προκύπτει ότι η υπαίτια παράβαση εκπρόθεσμης γνωστοποίησης είχε ως στόχο ή αποτέλεσμα την παράκαμψη του ουσιαστικού ελέγχου της συγκέντρωσης από την ΕΑ, δεδομένου ότι η ΟΠΑΠ ΑΕ γνωστοποίησε τη συγκέντρωση στην ΕΑ εκπροθέσμως μεν, αυτοβούλως δε,

¹⁰⁷ Βλ. σχετικά ΕΑ 530/2011, 536/2012, παρ. 50.

¹⁰⁸ Βλ. σχετικά ΕΑ 530/2011, παρ. 53 και ΕΑ 595/2014, παρ. 145 περ. δ.

¹⁰⁹ Ο κύκλος εργασιών της ΟΠΑΠ ΑΕ κατά την ίδια περίοδο ανήλθε σε € [...]. Βλ. την Ετήσια Οικονομική Έκθεση της ΟΠΑΠ που προσκομίστηκε από την ίδια ως Παράρτημα 6 της Γνωστοποίησης.

¹¹⁰ Βλ. και Ενότητα 2.1 της παρούσας.

- η εκτιμώμενη επίδραση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό είναι αμελητέα, ήτοι δεν θα προκαλέσει σημαντικό περιορισμό αυτού στις επιμέρους σχετικές αγορές που την αφορά¹¹¹, δεδομένου ότι επρόκειτο για αλλαγή στην ποιότητα του ελέγχου και δη στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από εταιρία η οποία ήδη κατείχε κοινό έλεγχο επί της STOIXIMAN BUSINESS¹¹² και
  - η γνωστοποιούσα συνεργάστηκε καλώς με την Υπηρεσία, ανταποκρινόμενη άμεσα και εν πολλοίς πλήρως σε κάθε αίτημα παροχής στοιχείων.
55. Συνεπώς, η ΕΑ, συνεκτιμώντας όλα τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, τα στοιχεία που προέκυψαν από την συνεδρίαση της Επιτροπής την 9^η Ιουνίου 2021 και τα υπομνήματα της ΟΠΑΠ Α.Ε., αποφασίζει ότι η γνωστοποιούσα γνωστοποίησε εκπρόθεσμα τη συγκέντρωση που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την ίδια επί της STOIXIMAN BUSINESS, κατά παράβαση του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και της επιβάλει πρόστιμο, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 4 εδ. α' του ν. 3959/2011, ως ισχύει, ύψους πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (€500.000), ήτοι ποσοστό περίπου [...] % επί του κύκλου εργασιών της εταιρείας όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 10 του ίδιου νόμου.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Με συνεκτίμηση όλων όσων ανωτέρω εξετέθησαν, η ΕΑ αποφασίζει ομόφωνα:

1. Να διαπιστωθεί η εκπρόθεσμη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρία ΟΠΑΠ ΑΕ επί της STOIXIMAN BUSINESS, κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011.

2. Να επιβληθεί στην ΟΠΑΠ ΑΕ, ως υπόχρεη σε γνωστοποίηση, πρόστιμο ύψους πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (€500.000) κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011.

Η απόφαση εκδόθηκε την 22α Οκτωβρίου 2021.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΝΟΣ